

DE VRIENDEN VAN DE PLANTENTUIN GENT

Bestuur 2004

Voorzitter

Paul Goetghebeur
Ledeganckstraat 35
9000 Gent

tel.09-264 5055

fax 09-2645334

Paul.Goetghebeur@UGent.be

Leden ex officio

Prof. Dr. Paul Goetghebeur
Directeur, Plantentuin

Ing. Chantal Dugardin
Hortulana, Plantentuin
Ledeganckstraat 35

9000 Gent

tel. 09-264 5073

Chantal.Dugardin@UGent.be

Secretaris

Ferdinand Cobbaut
Willy Maststraat 51
9032 Wondelgem

tel. 0497-848882

PUM&fax 09-2564770

Ferdinand.Cobbaut@advalvas.be

Penningmeester

Léonard Cobbaut
Willy Maststraat 51
9032 Wondelgem

Leden

Harald Evrard, 9050 Gentbrugge

Cyrilla Gillis, 9940 Evergem

Henk Leyseele, 9000 Gent

Hilde Mortier, 9051 Sint - Denijs - Westrem

Karel Reusens, 9051 Sint - Denijs - Westrem

Hilde Van Crombrugge, 9820 Merelbeke

Marie - Thérèse Van den Hove, 9820 Merelbeke

Em. Prof. P. Van der Veken, 9052 Zwijnaarde

Website

http://users.belgacom.net/vrienden_plantentuin_gent (Vrienden)

<http://www.plantentuin-gent.be> (Plantentuin)

Maartnummer: teksten ten laatste op 1 maart 2005 bij de redacteur

Titelplaat: Markgraf, 1926, Gnetales. In Engler, Die natürlichen Pflanzenfamilien
13. Gymnospermae

DE VRIENDEN VAN DE PLANTENTUIN GENT

Driemaandelijks tijdschrift
23° jaargang - nr.4 - december 2004
ISSN 0777 - 8821

Inhoud

Redactioneel	p. 126
Agenda 2005	p. 127
De Bourgoyen - Ossemeersen	p. 128
Brief uit Dublin	p. 129
Bericht van de secretaris	p. 133
Beschermende en steunende leden	p. 134
Schenkeningen en legaten aan de Plantentuin	p. 138
Jaarverslag 2004	p. 140
Zaadlijst 2004	p. 144
Rozenbottels	p. 151
Lidgeld 2005	p. 152
Gymnospermen-wandeling in de serres: een selectie!	p. 153
De Hazelaar: Ida Gerhardt	p. 163
Colofon	p. 164

Redactioneel

Beste Vrienden,

Weer is een jaar bijna voorbij, en dan is het de gewoonte bij velen onder ons om even terug te kijken naar de voorbije 365 (of waren het nu 366 ?) dagen.

En wat zien we dan ? Een nog steeds groeiende inspanning tot vernieuwing en verfrissing en verfraaiing, in alle onderdelen van de Plantentuin :

- * een grondig vernieuwd Arboretum (van "bos" tot "arboretum"), met een 200 nieuwe aanplanten,
- * een nieuwe Mediterrane tuin, met terrassen waarin talrijke botanische "lek-me-liptjes",
- * een nieuw Mediterraan terras, met uitzicht op de Mediterrane tuin (geschikt voor uw siesta ?),
- * de opnieuw werkzame waterval in de Grote Vijver en het watervalletje in de Kleine Vijver,
- * de opfrissing van het ingangsgebouwtje (dat mettertijd door een "onthaalruimte" (met shop ?) zal worden vervangen),
- * een stukje nieuwe Rotstuin, met nieuwe paden en een groot aantal botanische juweeltjes,
- * een gerenoveerd hekken (gedeeltelijk (= half), met mogelijke uitbreiding van de renovatie),
- * een voor een groot deel verjongde, heringerichte en met parkgoud bestrooide succulentenkas,
- * de verbrede paden in de grote publieksserres, die in meerdere opzichten een belangrijk pluspunt betekenen,
- * een grondige aanpak van de Tropische kas, met resoluut uitvoeren van de ooit gekozen geografische indeling,
- * tenslotte worden ook in de serres die niet voor het publiek toegankelijk zijn volop renovaties en rationalisaties doorgevoerd.

Ik hoop dat hieruit duidelijk mag blijken dat we momenteel een zeer actief beleid van renovatie doorvoeren, gericht op een middellange en lange termijn, zodat de te kiezen richting voor onze opvolgers wat duidelijker zal worden.

Hierbij dan ook een vriendelijke, maar zeer gemeende, en een enigszins aansporende oproep : kom onze Plantentuin bezoeken, minstens één maal per maand. U zal versteld staan van de veranderingen !

Uw redacteur,

Paul Goetghebeur

Agenda 2005

Januari

15 januari 13u30 Wandeling Bourgoyen-Ossemeersen (zie pag. 128)

Februari

6 februari 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: naaldbomenwandeling o.l.v. Prof. Paul Goetghebeur

Maart

6 maart 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

April

3 april 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

16 april tot 24 april Gentse Floraliën

17 april Lentebeurs en Erfgoeddag in de Plantentuin

Mei

1 mei 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

1 mei Wandeling te Leupegem

eind mei Daguitstap: tuin en natuur in West-Vlaanderen

Juni

5 juni 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

5 juni Barbecue

18 juni Dag van de Orchidee

19 juni Daguitstap naar onze zuiderburen: een arboretum en een Engelse tuin aan de Maas

? juni Botanische stadswandeling in Gent

Juli

3 juli 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

? juli Fietstocht in de omgeving van Gent

16 tot 25 juli Gentse feesten

Augustus

7 augustus 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

eind augustus Tweedaagse uitstap naar het buitenland

September

4 september 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

? september Uitstap naar de IJzermonding

Oktober

2 oktober 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

29 oktober Halloweenavond in de serres

November

6 november 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

December

10 december Algemene vergadering

De Bourgoyen- Ossemeersen.

Zaterdag 15 januari 13u30

Wordt deze uitstap, net zoals Nieuwjaar vieren, een jaarlijkse goede gewoonte ? Als we van traditie houden is dit een zekerheid, maar diep in ons binnenste brandt nog een zeker ontdekkingsvuur en dat willen we nog aanwakkeren. We voldoen dus graag aan dat vurig verlangen van onze leden, en we gaan opnieuw op “ontdekkingstocht” in de Winterse Bourgoyen!

Het Stedelijk Natuurreservaat “De Bourgoyen “ heeft het jaarrond heel veel te bieden aan rust, natuurschoon, als groene long voor Gent, voor passieve recreatie, maar vooral de ecologische waarden van dit prachtig en uitgestrekt gebied van circa 200 ha laaggelegen drassige graslanden, ofte natte meersen, zijn zeer hoog.

De Bourgoyen zijn ongetwijfeld één van de mooiste natuurpareltjes die onze streek rijk is. Vooral dergelijke waterrijke gebieden dragen een uitzonderlijke biologische rijkdom aan fauna en flora .

In onze verdrogende zandige streken is zo’n uitgestrekt, aaneengesloten waterrijk gebied dan ook een zeldzaamheid aan het worden.

Het gebied kent veel opmerkelijke natuurelementen, waarvan de talrijke watervogels zeker de opvallendste zijn. Het beheer van deze gebieden wordt gericht op enerzijds de uitzonderlijke flora en anderzijds de overwinterende watervogels. Dit is ook de reden van het internationaal belang als ‘Wetland’.

Het waterpeil wordt enigszins kunstmatig hoger gehouden waardoor een deel van de graslanden gedurende 3-4 maand onder water staan, hetgeen een grote aantrekkingskracht inhoudt voor de soms massaal aanwezige watervogels. Ze vinden er voedsel en de broodnodige rust in de winterse maanden.

Bij ons bezoek schenken we dan ook bijzondere aandacht aan deze “overwinteraars”.

Het belooft opnieuw een deugddoende “ontdekkingstocht” te worden om alle feestmuizenissen uit ons hoofd te jagen en de vele watervogels te herkennen en hun eventuele belagers te zien.

Heel modern heet dat “gaan spotten”: wij gewone stervelingen noemen het “observeren”. Een grandioos spektakel is het om van in de schuilhut duizenden vogels foeragerend of in de vlucht waar te nemen ! We warmen later onze verkleumde botten wel op in de cafetaria “ De Grutto” met een lekker drankje.

Het kan al dan niet zeer koud zijn, het is tenslotte winter, voorzie dus aangepaste kledij en laarzen.

Ook meenemen : verrekijker en / of telescoop, anders is het elk om beurt kijken !

Let op: na een lange vriesperiode, bij dikkere mist of ijzel gaat de tocht niet door!
(bij twijfel neem contact met Cyrilla :tel: 09/357.44.51)

Wanneer : Zaterdag – 15 januari 2005 - 13u30

Vertrekplaats : aan de Molen op het einde van de Mahatma Ghandistraat
(in de wijk achter het Rooigemzwembad)

Uw bereidwillige gidsen : Cyrilla Gillis (organisatie), Harald Evrard; maar misschien dat onze “nieuwe” Plantentuin-gidsen ons verwelkomen in een gebied dat hen ook nauw aan het hart ligt.

Brief uit Dublin

Een kleine vlieg komt het zweet van mijn arm drinken. De hemel lijkt wel uit Vincent van Gogh's schilderij* gedropen, diezelfde helblauwe lucht, door niets onderbroken. De schaduw van een lezende vrouw valt haarscherp op het gras. De tuin hangt vol met kleine insectjes, de zon glimmerend in hun chitine harnas. Een échte zomerdag in het land van "four seasons in one day".

Ik bevind me in het Powerscourt Estate, een aristocratische tuin in het dorpje Enniskerry, een twintigtal kilometer ten zuiden van Dublin. De ligging in een kom van de Wicklow Mountains is spectaculair. Zodra ik de drempel van het Powerscourt House verlaat en de tuin inloop, duikt mijn blik tientallen meters naar beneden langs een reeks zorgvuldig geplande cirkelvormige terrassen tot een klein meer in het hart van de tuin. Mijn oog wordt dan opnieuw omhoog geleid langs Sequoiadendrons aan de zuidrand van de tuin, en de hellingen van de Sugar Loaf, een berg met een uitgesproken profiel dat zich algauw in de geest schetst van iedereen die enige tijd in Dublin doorbrengt.

De terrassen werden ontworpen door de architect Daniel Robertson rond 1830. In de sfeer van een Italiaanse renaissance tuin volgt het een strak symmetrisch plan.

Geometrische rozentuintjes in laag-gesnoeide buxushaagjes omvat, liggen alsof gespiegeld langs een wit kiezelpad. Er wordt gezegd dat Daniel aan jicht leed en de werken zou hebben overzien vanuit een kruiwagen, bijgestaan door een fles sherry. Het werk van de tuinmannen zat erop voor de dag als de fles leeg was ! Het vroeg meer dan 100 manschappen en 12 jaar arbeid om de "Italiaanse klus" te klaren. De terrassen werden vervolledigd in het tweede deel van de 19de eeuw. Tegelijkertijd werden een groot aantal bomen aangeplant, en vond ook een aanzienlijke collectie decoratief materiaal, verzameld in verschillende Europese landen, een plaats in de tuin : een reproductie van de Laocoon groep, kopijtjes van Versailles urnen, bustes van Leonardo da Vinci en Michelangelo. Ik kom ook gevleugelde vrouwen tegen, "Roem" en "Glorie", een palmtak in hun arm, brengers van "peis en vree". Die vrede wordt nog geen twintig meter verder reeds uitgedaagd. Rechts van de trap die me wegleidt van het Upper Terrace, het terras dichtst bij het huis, staat een standbeeld van Apollo Belvedere die met uitgestrekte linkerarm gevaarlijk richting het volle terras oogt. Geen wonder dat zijn boog lang geleden is afgenomen. Tegenover hem staat Diana, godin van de jacht. Met haar linkerarm houdt ze een jong hert in bedwang, terwijl ze met haar rechterhand een pijl uit de koker plukt die over haar schouder hangt.

Ik besluit eerst de "one hour route" te volgen die op het plan van de tuin in

* *"De Langlois brug in Arles met wassende vrouwen" (Arles: maart, 1888), Kröller-Müller Museum, Nederland.*

blauwe pijlen staat uitgestippeld. Dit brengt me van het Upper Terrace helemaal rondomrond de tuin opnieuw tot waar ik nu vertrek. De afdaling van het Upper Terrace naar het meer houd ik dan voor laatst.

In de schaduw van een paardekastanje zit een chef-kok te roken, even ontsnapt aan de sauna-condities in de keuken. Vlakbij staat de beuk (*Fagus sylvatica* Purpureo-*pendula*) geplant door Mrs. Jacqueline Kennedy tijdens haar vakantie in Ierland in juni 1967. Ik kan me niet van het gevoel ontdoen dat de boom ietwat van het verdriet van de jonge weduwe heeft geabsorbeerd, wat nu de takken doet hangen. Ik stap een aantal meter achteruit. Ik kijk naar de boom, maar zie het door zwarte kant bedekte gezicht van Jacqueline, rouwend aan het graf van haar vermoorde echtgenoot tijdens zijn begrafenis in de Arlington National Cemetery, Virginia, 24 November 1963.

Het pad brengt me vervolgens langs de Pepperpot Tower doorheen een bebost val-leitje. De toren is letterlijk ontworpen naar het model van de pepermolen die de 8ste Viscount bij het avondeten gebruikte. Al het exotische in de tuin kan niet be-letten dat mijn oog wordt weggeleid naar wat onkruid. Een groepje leeuwentand-jes onder een beuk. De ijle stengeltjes zijn in het Bilitis-achtige licht dat door de kruin van de boom valt nauwelijks zichtbaar. De gele bloemhoofdjes lijken een twintig centimeter boven de grond te zweven. Boven aardse bloemen. Pas als ik naast de plantjes neerkniel, worden de groene stengeltjes zichtbaar, herstelt elk bloemhoofdje zijn aardse verbinding.

Een groep Japanse toeristen loopt na een halfhartige blik over de rand van het ho-gergelegen wandelpad, langs de Japanse tuin voorbij. Daar hebben ze mooi ge-noeg van. Ik besluit toch het wandelpad te verlaten en kuier de Japanse tuin in. Dit deel van het Powerscourt Estate werd in 1908 aangelegd op gewonnen moeras-grond, met concentrische wandelpaden, een pagoda, stenen lantaarns en verschil-lende houten bruggetjes over een stroom. In de tuin vind ik de “usual suspects” : magnolia's, Japanse esdoorns, gekrompen bonzai boompjes, azaleas en Chinese windmolenpalmpjes (*Trachycarpus fortunei*). Aan de rand staat een *Eucryphia x nymansensis* ‘Nymansay’, een schone hybride geboren uit de 2 Zuid-Amerikaanse soorten *E. cordifolia* en *E. glutinosa*. Bloemen met vier witte kroonbladen waarte-gen een groot aantal meeldraden, elk met een bruinrode kop op een geelgroene meeldraad. Haar mild-zoete parfum bepaalt niet alleen mijn koers. Een wesp komt aangevlogen en duwt zichzelf zelfzeker een weg naar de basis van de bloem. Volledig uitgestrekt duwt ze kroonblaadjes en meeldraden uit de weg. Het lijkt wel een yoga oefening, een soort zonnegroet hoe ze daar ligt, het achterste en voorste paar poten helemaal uitgestrekt. Na haar bezoek probeer ik te achterhalen of al die moeite nu ook is beloond geweest, maar vind geen nectar. Een wesp mis-leid? Of een bloem, te jong om reeds bijtjes te onderhouden?

In een hoekje van de Japanse tuin is een “grotto” aangelegd. De dakloze ruimte werd in de 18de eeuw aangelegd met gefossiliseerd *Sphagnum* mos, gevonden

langs de oevers van de rivier Dargle. Wat het meest indruk op me maakt is de plotse afwezigheid van kleur. Ik bevind me in een kleurloze kamer. De wanden van de grot kunnen enkel worden vermoed achter het deken van Slaapkamergeluk (*Soleirolia soleirolii*). Niets laat vermoeden dat dit mosachtige plantje tot de Brandnetelfamilie behoort. Dit wordt pas duidelijk wanneer zich de minuscule bloemetjes tonen. Een wemeling van kleine blaadjes ligt uitgespreid over een veelheid van kruipende stengels en vormt een compacte mat. Met zijn allen houden ze de broodnodige luchtvochtigheid vast. Een voorhistorische wereld. Het geluid van druipend water. Tongvarens. Enkel als je goed oplet zie je tussen al het “voorhistorische” de lichtpaarse maskertjes van het muurleeuwenbekje (*Cymbalaria muralis*) doorpiepen. De revolutie die de bloem ooit was, wordt hier opnieuw benadrukt.

Iets verderop bevindt zich het dierenkerkhof. Hier liggen honden, paarden en koeien begraven, de geliefde huisdieren van de Wingfield en Slazenger families.

Tommy

Shetland Pony

Died March 2 1936 aged

32

Also his wife Magic

Died 1926

Mrs Hare

Died Nov 8th 1940

Aged 19 years

Brilliant Hunter &

Companion

Of many happy days in

Meath

Princess

Aberdeen Angus Cow

Died 1972 aged 11 years

3 times Dublin Champion

Mijn favoriet is beslist het graf van Eugenie:

Eugenie

Jersey Cow

Died 1967 aged 17 years

She had 17 calves and produced

Over 100,000 gallons of milk

De omgeving oogt niet heel bijzonder. Maar in mei en juni, als de azaleas en rhododendrons die dit bijzondere kerkhofje omringen in volle bloei staan, moet dit plaatsje er heel wat dramatischer uitzien.

Tussen de rhododendrons in staat een hultstruikje. De plant is met kamperfoelie overgroeid. De kronkelende plant, met stengels die uitlopen in een hoofd van geelwitte bloemschermen wordt hier “*honey-suckle*” genoemd. Met die naam als handleiding pluk ik een jonge bloem, bijt de basis af, en zuig de zoete nectar naar binnen.

Heerlijk ! De bloemschermen veranderen uiteindelijk in clustertjes van dofglanzende rode besjes. Ik scheur de vruchtwand open waarop het intens oranje vruchtvlees zichtbaar wordt, en Vincent's aanwezigheid in de tuin wordt vernieuwd. Het vruchtsap is niet zeer kleverig, maar ik sta versteld hoe snel vliegjes op mijn hand afkomen. Hoe gevoelig moeten hun zintuigen zijn !

Op zichzelf zouden weinig van de soorten in de vaste planten border de enorme indruk van dit wandelpad benaderen. Het is de combinatie van al deze diversiteit, de totaliteit van deze mengelmoes waaruit dit deel van de tuin zijn kracht haalt. Hier staan planten van de meest uiteenlopende families, met de meest uiteenlopende geschiedenissen bijeen. Al die diversiteit is hier samengebracht in de smalle bermen langs het wandelpad tot een symfonie van kleuren, een stad van vormen, en oorsprong. De zeemeermin in de kleine fontein die onophoudelijk water uit een hoornschelp spuwt, blaast de loftrompet voor al deze diversiteit, dit Utopia.

Ik ben de tuin rond en bevind me nu terug op het Upper Terrace, daar waar je soms een jong meisje ziet staan dagdromen : om door haar kersverse man de zeven trappen die het huis met het meer verbinden te worden afgedragen. Ik moet het op eigen houtje doen.

Waarin ligt de aantrekkingskracht van water ? Ik kan niet aan de verleiding weerstaan en werp vanop het Upper Terrace een koperen munt in de fontein die aan het hoofd van het lager gelegen terras ligt.

Twee onmenselijk gespierde mannen, met eerder monsterlijke hoofden spuwen elk een straal water. Schroomheid legde de kunstenaar op hun geslachtsdelen te bedekken en hij plaatste een kleine draak tussen elk hun benen. Maar hun lange vooruitgestoken snuit lijkt de aanwezigheid van een piemel eerder te vertalen, dan die net te ontkennen. Hun gezicht naar de hemel gericht en met gebalde vuisten waarin ze de tijd gevangen houden, zitten de twee drakenrijders geknield links en rechts van een zonnewijzer. Op een bronzen plak staat geschreven "*Horas non numero nisi serenas*" - "*ik tel enkel de zonnige uren*".

Zeven terrassen in totaal verbinden het huis met het Triton meer (wat sommige toekomstige bruiden van hun bruidegom durven verlangen !). De twee gevleugelde zilveren paarden die het meer lijken te bewaken, worden met elke stap groter. De dynamiek in hun steigerende houding doet veel gehinnik vermoeden, maar eenmaal aan het hoofd van het meer blijken de in Berlijn vervaardigde levensgrote zinken beelden stom als steen te zijn. Enkel het geluid van water dat op water valt: de fontein in het midden van de vijver.

Ik wandel de terrassen weer op tot het Upper Terrace. Bovenaan draai ik me nog een laatste keer om, en neem het allemaal nog eens in me op vooraleer ik het Powerscourt House binnenwandel.

Foto's echoën het imposante interieur van het Powerscourt House vooraleer een brand hier in 1974 lelijk huis hield. Een inkomhal met rode tapijten op een stenen vloer, tientallen jachttrofeeën opgehangen langs de muren, barok stucco-werk

vult het plafond. Een danszaal waar rijk volk ooit op de ingelegde houten vloer, en onder de gigantische gouden luchters gedanst moet hebben. Echo's van wat ooit was. Me bezinnend over dit gevoel van ondraaglijke vergankelijkheid loop ik de 2 kilometerlange beukenlaan af die de tuin met het dorpje verbindt. Een moederpaard en haar jong veulen, beukennootjes onder mijn schoenen. Niets is blijvend, maar leven stroomt. Altijd. Door mij. Zonder mij.

Bart De Wilde, Dublin

Bericht van de secretaris

Aan **leden** die van jaargang 23 van ons tijdschrift één of meerdere bladen **niet** ontvangen hebben.

Beste vrienden van de Plantentuin,

Onze vereniging draaide dit jaar terug bijzonder goed. Enkele leden haakten af om diverse redenen maar vele mensen leerden de vereniging kennen en werden nieuw lid. We konden dankzij de inzet van onze gidsen tijdens de Gentse Feesten terug rekenen op meer dan dertig nieuwe leden, en dat enkel tijdens de Gentse Feesten. Gedurende het ganse jaar zijn er mensen die nieuw lid worden of die natuurlijk hun lidgeld hernieuwen. Aan allen onze welgemeende dank. Jullie secretaris denkt veel aan jullie en zou graag hebben dat jullie allemaal heel gelukkig het volgende jaar kunnen ingaan. Daarom deze vraag; mochten er onder jullie leden zijn die tijdens het jaar 2004, één of meerdere ledenbladen niet hebben ontvangen (verhuisd, laattijdige betaling, nieuw lid,.....) gelieve voor 31 december 2004, een berichtje te sturen naar mij. Ik zorg er dan voor dat de ontbrekende nummers alsnog in jullie bus vallen en dat jullie de volledige jaargang als collectorsitem kunt bijhouden. Je kan me bereiken via e-mail : Ferdinand.Cobbaut@advalvas.be, of via GSM 0497/84.88.82. Wie graag een briefje stuurt kan dit doen naar Ferdinand Cobbaut, Fuchsiastraat 105, 9000 Gent. We hopen dat we enkele leden nog een leuk eindejaarspakje kunnen bezorgen en zien jullie graag op één van de activiteiten in 2005.

Jullie secretaris

Ferdinand Cobbaut

Beschermende en Steunende leden 2004

Op deze plaats past een woord van DANK aan onze supporters.

Met uw welwillende bijdrage kan de vereniging de Plantentuin steunen, door bv. :

- * de aankoop van kunststofplaten voor het graveren van etiketten,
- * de aankoop van nieuwe, stijlvolle zitbanken,
- * de uitbreiding van het geheugen van ons digitaal fototoestel,
- * de mede-financiering van het wetenschappelijk onderzoek van Peperomia,
- * de aankoop van bijzondere collecties.

En zo zijn er nog meer voorbeelden te geven van projecten die we maar kunnen realiseren door uw steun.

Op de Algemene Vergadering komt dit aspect ook duidelijk aan bod.

Uzelf, als Beschermende of Steunende leden, zijn onze beste vertegenwoordigers of public relation officers (zoals de advertenties nu luiden) :

maak deze prachtige Plantentuin beter bekend bij uw familie en vrienden en kennissen, en stuur ze naar onze gratis rondleidingen.

Deze Plantentuin verdient alle aandacht en bewondering !

Mevr. M. Acke, 9940 Evergem

Mevr. C. Ardinois, 9270 Laarne

De H. A. Baert, 9000 Gent

De H. F. Beke, 9000 Gent

De H. & Mevr. Bensch - Gillis, 9940 Evergem

De H. & Mevr. Biebauw - Cools 9000 Gent

De H. W. Blancquaert, 9290 Uitbergen

De H. L. Blontrock, 8904 Boezinge

Mevr. K. Bonte, 9830 Sint-Martens-Latem

Mevr. M. Borms, 9991 Adegem

De H. Bossant, 9000 Gent

De H. & Mevr. Boulvain - Hebbelinck, 9051 Afsnee (Gent)

Mevr. J. Breemeersch, 9000 Gent

Mevr. L. Burghgraeve, 9920 Lovendegem

De H. & Mevr. Buysse - Bruggeman, 9031 Drongen (Gent)

De H. J. Buytaert, 9100 Sint-Niklaas

De H. & Mevr. Camelbeke - Huyvaert, 8501 Heule (Kortrijk)

De H. K. Camelbeke, 3150 Wespelaar (Haacht)

De H. & Mevr. Claeysens - Van Lierde, 9000 Gent
 Mevr. C. Claus, 9032 Wondelgem
 De H. F. Cobbaut, 9000 Gent
 De H. L. Cobbaut, 9032 Wondelgem
 Mevr. L. Colin, 9032 Wondelgem
 Mevr. A. Colle, 9050 Gentbrugge
 Mevr. G. Comhaire - Neyt, 9000 Gent
 Mevr. I. Coppens - Buyl, 9230 Massemen
 De H. E. Craeynest, 9031 Drongen
 De H. & Mevr. Crombez - Mol, 8650 Houthulst (Merkem)
 De H. W. D'Haese, 9030 Mariakerke (Gent)
 De H. C. D'hondt, 9031 Drongen
 De H. P. Danneels, 9031 Drongen
 Mevr. R. De Baets, 9000 Gent
 De H. & Mevr. Deblaere - Dekoninck, 9050 Gentbrugge (Gent)
 Mevr. A. De Clercq, 9000 Gent
 De H. T. De Clercq, 9230 Wetteren
 De H. L. De Cock, 9270 Laarne
 De H. M. De Cuyper, 9810 Nazareth
 Mevr. S. De Dapper, 9050 Gentbrugge
 De H. P. De Graeve, 8200 Sint-Andries (Brugge)
 De H. D. De Groeve, 9230 Wetteren
 Mevr. A. De Groote, 9000 Gent
 Prof. A. De Leenheer, 9052 Zwijnaarde
 De H. & Mevr. De Loose - Depicker, 9820 Schelderode
 Mevr. R. Demeulenaere, 9050 Ledeberg
 Mevr. S. De Mey, 9042 Sint-Kruis-Winkel
 De H. H. De Meyer, 9920 Lovendegem
 De H. G. De Mil, 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 Mevr. M.J. Dentandt, 9000 Gent
 Mevr. H. De Pauw, MD 21 228 Catonsville (USA)
 De H. C. De Permentier, 9070 Heusden (Destelbergen)
 De H. P. De Poorter, 9000 Gent
 De H. J. De Prez, 9041 Oostakker
 De H. A. De Proft, 9280 Lebbeke
 De H. E. De Regge, 9000 Gent
 Mej. G. De Reu, 9000 Gent
 Dr. P. Deschepper, 9250 Waasmunster
 Mevr. B. De Simpelaere, 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 Mevr. A. Desmet, 9000 Gent
 Mevr. G. Desmet, 9000 Gent
 De H. R. Desmet, 9000 Gent
 Vic. Ph. De Spoelberch, 3150 Haacht - Wespelaar
 Mevr. De Swaef - De Mey, 9041 Oostakker
 De Vis, 9000 Gent

Prof. Devreker, 9800 Sint-Martens-Leerne (Deinze)
 Mevr. A. Devriese, 8670 Koksijde (Oostduinkerke)
 Mevr. L. De Vylder, 8700 Kanegem (Tielt)
 Mevr. D. De Waele, 9000 Gent
 De H. E. De Wever, 9968 Bassevelde (Assenede)
 De H. B. De Wilde, Dublin 2 (Ireland)
 Mevr. J. De Wilde, 9052 Zwijnaarde
 Mevr. E. Dewulf, 9051 Sint-Denijs-Westrem (Gent)
 De H. D. Duytschaever, 9840 De Pinte
 Mevr. L. Everaert, 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 De H. H. Evrard, 9050 Gentbrugge (Gent)
 De H. L. François, 9050 Ledeborg (Gent)
 Mevr. M. Gabriël, 9000 Gent
 De H. D. Geelen, 9000 Gent
 De H. & Mevr. Geens - Crauwels, 9930 Zomergem
 Mevr. I. Geernaert, 9000 Gent
 De H. P. Geernaert, 9000 Gent
 De H. E. Geers, 9180 Moerbeke - Waas
 Prof. E. Geraert, 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 De H. L. Gielen, 1820 Melsbroek
 Mevr. M. Gillis, 9052 Zwijnaarde (Gent)
 De H. P. Goetghebeur, 9000 Gent
 De H. A. Gorissen, 8300 Knokke-Heist
 De H. A. Govaert, 9290 Overmere
 Mevr. L. Hacquaert - Verlae, 9000 Gent
 Prof. J.P. Henriet, 9000 Gent
 De H. & Mevr. Hofman - Claus, 9250 Waasmunster
 De H. J. Hoozee, 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 De H. A. Huttert, 9830 Sint-Martens-Latem
 Mevr. Chr. Huttert, 9830 Sint-Martens-Latem
 Mevr. M. Janssens, 9940 Evergem
 De H. W. Keppens, 9000 Gent
 Dr. T. Knockaert, 9000 Gent
 Kon. Dekenij Gent-St.Pieter, 9000 Gent
 De H. & Mevr. Lagrou - Duinslaeger, 9000 Gent
 De H. M. Larmuseau, 9820 Bottelare
 De H. G. Leutenez, 9800 Astene
 De H. H. Leyseele, 9000 Gent
 Mevr. C. Linseele, 9032 Wondelgem (Gent)
 De H. & Mevr. Lootens - Jonckx, 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 De H. & Mevr. Lorer - Van der Straeten, 9070 Destelbergen
 Mevr. B. Maes, 9820 Schelderode
 De H. & Mevr. Malfroid - Servranckx, 1570 Galmaarden
 De H. & Mevr. Markey - Van Herzele, 9041 Oostakker

De H. & Mevr. Martens - Demeester, 9920 Lovendegem
 Prof. em. J. Maton, 9790 Wortegem - Petegem
 De H. & Mevr. Meersschaut - Van de Putte, 9830 Sint-Martens-
 Latem
 De H. & Mevr. Mekers - De Waele, 9800 Deinze
 Monumentenwacht O-Vlaanderen, 9000 Gent
 Mevr. Monville - Devreese, 9810 Nazareth
 Mevr. M.H. Moortgat, 9000 Gent
 De H. P. Mortier, 9030 Mariakerke (Gent)
 Mevr. M.-A. Neirinckx, 9300 Aalst
 Mevr. M. Neiryndck, 9000 Gent
 De H. & Mevr. Parewijck - Schockaert, 9860 Moortsele
 Mevr. L. Parmentier, 9820 Merelbeke
 Mevr. Parmentier, 9000 Gent
 Dr. A. Peleman, 9070 Destelbergen
 Mevr. M. Peuteman, 9000 Gent
 Dr. J. Philippé, 9800 Deinze
 De H. J. Platteeuw, 9032 Wondelgem
 De H. G. Pype, 8800 Roeselare
 Mevr. L. Raes, 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 Mevr. Saey - Martens, 9041 Oostakker (Gent)
 De H. C. Scheiris, 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 Mevr. F. Serbruyns, 9000 Gent
 Mevr. A.L. Simoens, 9052 Zwijnaarde
 De H. G. Spruit, NL- 4411 RE Rilland (NEDERLAND)
 De H. M. Suffys, 9820 Merelbeke
 Mevr. E. Tamsyn, 9900 Eeklo
 Mevr. J. Tassyns, 9600 Ronse
 De H. & Mevr. Theylaert - De Saeger, 9000 Gent
 De H. & Mevr. Tuytte - Dhondt, 9000 Gent
 De H. P.R. Van Assche, NL- 4535 BP Terneuzen (NEDERLAND)
 De H. & Mevr. Van Belle - Van Renterghem, 9840 De Pinte
 De H. X. Van Belle, 9800 Sint-Martens-Leerne
 Mevr. H. Van Crombrugge, 9820 Merelbeke
 Mevr. E. Van Daele, 9940 Evergem
 De H. J. Van Damme, 9820 Merelbeke
 De H. F. Van den Abbeel, 9000 Gent
 De H. A. Van den Baviere, 9160 Lokeren
 Mevr. D. Vandenbroeck, 9050 Ledeberg (Gent)
 De H. J. Vandenbulcke, 9000 Gent
 De H. G. Vandenbussche, 9810 Nazareth
 Mevr. A. Van der Straeten - De Meyer, 9070 Heusden
 Prof. P. Van der Veken, 9052 Zwijnaarde
 Mevr. L. Van de Velde, 9000 Gent
 De H. G. Van de Woestyne, 9000 Gent

De H. & Mevr. Van Haudenhuyse - Anteunis, 9050 Gentbrugge
 Mevr. C. Vanhoutte, 1700 Sint-Ulriks-Kapelle
 De H. & Mevr. Vanhoutte - Roels, 9290 Overmere
 De H. R. Van Kerckhove, 9032 Wondelgem (Gent)
 De H. & Mevr. Van Loock, 9270 Laarne
 Mevr. E. Van Malderen, 9300 Aalst
 Dr. E. Van Oostende, 9051 Sint-Denijs-Westrem (Gent)
 De H. & Mevr. Van Oostveldt, 2900 Schoten
 Mevr. J. Van Outryve, 9032 Wondelgem (Gent)
 De H. & Mevr. Van Renterghem, 9820 Merelbeke
 R. Van Vlierberghe, 9052 Zwijnaarde
 De H. & Mevr. Velghe, 9090 Melle
 De H. & Mevr. Verbeke - Seeuws, 9831 Deurle
 De H. L. Vercammen, 9052 Zwijnaarde
 De H. D. Vercammen, 9052 Zwijnaarde
 Mevr. S. Vermeire, 9971 Lembeke (Kaprijke)
 Mevr. J. Verraes, 9270 Kalken (Laarne)
 Mevr. S. Viaene, 9052 Zwijnaarde (Gent)
 De H. H. Walter, 9050 Gentbrugge
 De H. & Mevr. Waterinckx - De Vuyst, 9000 Gent
 De H. & Mevr. Wauters - Colbrandt, 9000 Gent
 Mevr. L. Wuytens, 9030 Mariakerke

Schenken en legaten aan de Plantentuin

1. Geschonken : fototoestel, zitbanken, graveerplaten, geldsommen, ...

Voor het uitbouwen van haar maatschappelijke missie kan de Universiteit rekenen op de medewerking van beleidsmakers en privé-partners. Zij dragen bij tot de ontwikkeling van het wetenschappelijk onderzoek en de academische vorming van studenten.

Door middel van schenkingen en legaten kunnen investeringsprojecten uitgevoerd worden. Ook het jaarlijkse, beperkte budget van de Plantentuin wordt aangevuld met welkome schenkingen.

Een voorbeeld : om de oude zitbanken aan te vullen en geleidelijk te vervangen door nieuwe en meer comfortabele exemplaren doen we een beroep op sponsors. In de lente van dit jaar schonken de Vrienden van de Plantentuin drie fraaie zitbanken aan de Plantentuin. Deze banken werden in de systematische collecties geplaatst. Hierdoor konden enkele oudere exemplaren verplaatst worden naar ons nieuw ingerichte arboretum. Zo kunnen de wandelaars op veel plaatsen even rustig genieten van al deze schoonheid en biodiversiteit. Wie dat wenst, kan het voorbeeld van de Vrienden volgen en weldra op

haar / zijn eigen bank in de tuin komen genieten.

Practisch : wie een zitbank wil schenken kan 400 Euro (hardhouten bank) of 1000 Euro (teak bank) overschrijven op rekeningnummer 390 0965800 26 (Swiftcode BBRU BE BB 900), met de vermelding : " code 493009, gift Plantentuin WE61 fonds V ".

De schenker dient bij de overschrijving haar / zijn nationaal nummer of BTW-nummer te vermelden.

Giften zijn fiscaal aftrekbaar vanaf 30 Euro. De schenker ontvangt op aanvraag een fiscaal attest van de Universiteit Gent.

2. Legaten

Bij een legaat laat de schenker haar / zijn vermogen bij overlijden geheel of gedeeltelijk na aan de Universiteit Gent. Legaten vereisen een testament. Hiervoor kan best advies worden ingewonnen bij een notaris. Dit advies is in de meeste gevallen gratis. Legaten worden van kracht na het overlijden van de erflater, en kunnen tot dat moment worden herroepen. Ze kunnen door de Universiteit (al dan niet met bepaalde voorwaarden) aanvaard of geweigerd worden. Legaten aan de Universiteit zijn vrij van successierechten.

De erflater kan eventueel een specifieke bestemming aan het legaat geven, zoals bv. het uitvoeren van onderzoek in een bepaald onderzoeksdomein, of het oprichten van een fonds met een specifieke doelstelling.

3. Oprichting van het Fonds Gabriëlle De Waele

Wie dat wenst kan bij een schenking of legaat uitdrukkelijk vermelden dat met de middelen een fonds moet worden opgericht. Met dit fonds kan de schenker bv. een prijs in het leven roepen, of een beurs uitreiken aan studenten.

Zo werd door dhr. Aurèle De Vos dit jaar het Fonds Gabriëlle De Waele opgericht. Mevrouw De Waele (10-12-1921 - 08-05-2002) woonde het grootste deel van haar leven in Lovendegem en Gent. Ze was een moeder en huisvrouw met een uitzonderlijke liefde voor alles wat leeft. Ze hield in het bijzonder van de eenvoudige planten van bij ons. Ze genoot ervan om planten op te kweken voor de tuin of het huis. Op haar reizen bezocht ze talrijke botanische tuinen en kwam zo in de ban van de exotische plantengroei. Mevrouw De Waele bracht ook regelmatig bezoeken aan Het Leen te Eeklo en aan onze Plantentuin. Vooral de rijke kleurenpracht in de herfst kon haar bekoren. Tijdens de Gentse Feesten volgde ze diverse wandelingen met de gidsen van de Plantentuin.

Het Fonds dat ter nagedachtenis van Mevrouw De Waele werd opgericht heeft tot

doel om de Plantentuin te steunen, in de brede betekenis van het woord. Zo zal bv. vanaf 2005 jaarlijks een Prijs Mevrouw Gabriëlle De Waele worden uitgereikt aan de auteur van een verdienstelijk Nederlandstalig werk waarin gebruik werd gemaakt van de collecties die in de Plantentuin aanwezig zijn. Indien geen van de ingediende werken voldoet of indien er geen werken werden ingediend, wordt de prijs dat jaar niet uitgereikt. Het bedrag van deze prijs wordt dat jaar aangewend om de wetenschappelijke collectie van de Plantentuin uit te breiden.

4. Informatie

Voor verdere inlichtingen over dit thema kan u terecht bij :

Universiteit Gent

directie Bestuurszaken

afdeling Juridische Zaken

Sint-Pietersnieuwstraat 25

9000 Gent

Tel. 09 - 264 30 41

Deze dienst beschikt over de handige brochure "Schenken en legaten aan de Universiteit Gent, uw bijdrage tot uitmuntendheid", waarin alle mogelijkheden helder op een rijtje worden gezet.

Jaarverslag 2004

Beste Vrienden, tijdens de algemene vergadering waren er terug vele leden die konden horen hoe we dit jaar terug gewerkt hebben. Welke activiteiten we hebben ingericht, wat er is gekomen van ons programma dat we vooropgesteld hadden voor 2004, en wat er goed en mis gelopen is tijdens dit jaar. Velen hebben toen ook enkele foto's kunnen bekijken tijdens een PowerPoint presentatie. Maar voor de leden die er niet konden bijzijn komt hier een overzicht van het jaarverslag zoals het min of meer werd voorgesteld tijdens onze algemene vergadering.

Zoals steeds is het een overzicht van de ingerichte activiteiten en uitstappen met een beetje uitleg over hoe de activiteit, uitstap is verlopen.

Uitstappen

10 januari 2004 klappertandenwandeling in de Bourgoyen

Een 7- tal deelnemers. Mooie wandeling onder leiding van Cyrilla Gillis en Harald Evard.

20 maart 2004 Stadswandeling: miljoenenkwartier en museum Sarteel

Prachtige gids, voor het miljoenenkwartier(in de regen). Het museum Sarteel was ook indrukwekkend, wel wat regenachtig.

1 mei 2004 wandeling te Leupegem

Cyrilla Gillis, Harald Evrard en Rudy De Mol hebben gegidst, er waren veel mensen van de plantentuin. Twee grote groepen met mooi weer.

8-9 mei 2004 tweedaagse Parijs

47 deelnemers. Bij de aankomst in Parijs kregen de deelnemers van Irène Ver-cruysse commentaar bij de vele bezienswaardigheden. Het bezoek aan de Jardin des Plantes was koud en nat. In de namiddag bezoek aan Musée d'Orsay.

De zondagvoormiddag bezochten we het Musée de Cluny en in de namiddag le Jardin de Bagatelle (24ha). Alle deelnemers keerden voldaan huiswaarts
Lees ook het artikel in ons ledenblad jg23 nr2 p51.

15 mei 2004 fietswandeling

Leuk "vrienden"-uitstapje.

13 juni 2004 bezoek rozentuin te Coloma alsook Kasteel van Attre

Zeer mooie dag met prachtig weer. De prachtige rozentuin boeide iedereen, er was zelfs een juiste etikettering wat niet zo vaak gebeurt met zulke planten. Na het mid-dagetentje waar we een lekker wijntje proefden en heel vlug bediend werden be-zochten we het kasteel van Attre, een goede gids leidde ons rond in het kasteel, de prof vertelde over de natuurpracht in de tuin. De prachtige rotstuijn was zeker de moeite waard.

28 augustus 2004 culinaire avondwandeling in Gent

Een leuke avondwandeling onderleiding van Gent Vizia. De deelnemers konden leuke verhalen horen over Gent alsook over de culinaire tradities. De 4 restaurants die we bezochten pasten perfect in het programma en we genoten met volle teugen.

16 december 2004 cursus bloemschikken te Tiel

Er zijn 8 deelnemers ingeschreven. We denken dat hier heel veel nieuwe kennis in bloembinden en bloemschikken zal vergaard worden.

Activiteiten in de Plantentuin

Gidsbeurten

We vermelden natuurlijk onze gidsbeurten. Dankzij deze gidsbeurten heeft de vereniging de naambekendheid van de Plantentuin alsook de uitstraling mee helpen vergroten.

1 februari 2004 eerste zondag van de maand.

Algemene rondleiding

7 maart 2004 eerste zondag van de maand.

Lentewandeling Harald Evrard

4 april 2004 eerste zondag van de maand.

Algemene rondleiding

2 mei 2004 eerste zondag van de maand.

Historiek van de nieuwe Plantentuin Henk Leyseele

6 juni 2004 eerste zondag van de maand.

Proeverij met Daglelie Hilde Mortier

4 juli 2004 eerste zondag van de maand.

Algemene rondleiding

Gentse feesten

Meer dan 500 bezoekers konden we verwelkomen. In de Gentse Feestenbrochure stonden we duidelijk vermeld met al onze activiteiten.

18 juli 2004 De groenblijvende tuin Roger Laureyns

19 juli 2004 Algemene rondleiding

20 juli 2004 Flora uit het land van de Bijbel Chris De Permentier

21 juli 2004 Verrassingswandeling Paul Goetghebeur

22 juli 2004 Proeven van planten uit de Bijbel Hilde Mortier

23 juli 2004 Japanse flora Roger Laureyns

24 juli 2004 Flora voor alledaags gebruik Chris De Permentier

25 juli 2004 Algemene rondleiding

25 juli 2004 Nocturne

26 juli 2004 Algemene rondleiding

26 juli 2004 Nocturne

1 augustus 2004 eerste zondag van de maand.

Wandelende planten en bodembedekkers Roger Laureyns

5 september 2004 eerste zondag van de maand.

Proeven van planten uit de Bijbel Hilde Mortier

3 oktober 2004 eerste zondag van de maand.

Algemene rondleiding

7 november 2004 eerste zondag van de maand.

Herfstwandeling Harald Evrard

Diversen

7 februari 2004 start gidsencursus

Dit jaar begonnen 19 mensen aan de gidsencursus, 16 legden hun theoretisch examen af. Allen die zich de moeite hebben gedaan om een stagewandeling voor te bereiden en getoond hebben dat ze de liefde voor de plantjes en de Plantentuin kunnen doorvertellen zijn positief geëvalueerd geworden.

18 april 2004 lentebeurs

Mooie dag waar 's morgens veel bezoekers kwamen naar de lentebeurs.

'**Zo vader, zo zoon**' was een mini-tentoonstelling over bijzondere trekken en eigenaardigheden bij plantenfamilies. Een mooie tentoonstelling waarbij we de makers ervan bij deze nogmaals feliciteren.

De Vlaamse Gilde van Houtdraaiers houdt één van onze oude Vlaamse ambachten in ere : het vervaardigen van kunstvoorwerpen uit hout. Ook zij waren tijdens de lentebeurs aanwezig om het geheel wat op te vrolijken.

6 juni 2004 barbecue

Naar jaarlijkse gewoonte kwamen terug bijna 100 leden naar dit eetfestijn. Een goede manier om vele leden nog eens terug te zien en eens van gedachten te wisselen.

6 juni 2004 knutselen in de Plantentuin

Enkele leden maakten korfjes voor epifytische orchideeën

10 juli 2004 determineren van planten en aanleggen van herbarium

Een kleine twintig mensen hebben hieraan deelgenomen.

De bedoeling was om enkele mensen actief te betrekken bij de verzameling van planten en organisatie herbarium. Het opzet is geslaagd want vanuit deze groep zijn er 3 goede vrijwilligers gerekruteerd, Hilde Van Crombrugge, Rita Carron en Andre Van den Baviere.

12 september 2004 openmonumentendag

De plantentuin heeft dit jaar terug meegedaan met de openmonumentendag. “Van nature een monument” was een thema dat wij goed konden belichten. Het arboretum, onze bomenverzameling is van nature een monument op zich. De prof hield er dan ook om het nieuwe arboretum juist die dag in te huldigen en in te lopen met een nieuwe arboretumroute.

12 september 2004 opening arboretum.

11 december 2004 algemene vergadering

Een goede bijeenkomst, in den beginne nogal strak gehouden aan de agenda, maar naar het einde toe vrij los en gezellig samenzijn, waar tijdens een zeer verzorgde receptie kan getoast worden op het voorbije jaar en op het volgende jaar.

We mogen natuurlijk ook niet vergeten dat we dit jaar ook de Plantentuin geholpen hebben. Zo kochten we drie hardhouten banken aan die nu in de tuin verspreid staan, alsook kochten we nieuwe stoeltjes om in het palmarium te gebruiken bij verschillende festiviteiten. We schonken tevens een bedrag aan het fonds van Jelena De Belder omdat dit fonds een soortgelijk doel heeft als onze vereniging en we elkaar op die manier trachten te steunen.

Tevens betaalden we de aanschaf van alle nieuwe platen en aluminium houders en staven voor de Plantentuin.

De ploeg onder leiding van redacteur Paul Goetghebeur en coördinator Karel Reusens maakten dit jaar terug stipt, 4 prachtige ledenbladen.

Als laatste maar wel belangrijkste wil ik zeker onze leden vermelden, zonder hen zouden we niet bestaan en zouden we niet kunnen doen wat we nu doen. 568 leden betaalden dit jaar hun lidgeld, Bedankt aan allen en hopelijk maken we er volgend jaar meer dan 600 van.

Zaadlijst 2004

Eindejaar, dus tijd om u weer een zaadlijst aan te bieden; een assortiment volledig in onze eigenste hortus verzameld. Vele vrijwilligershanden hebben geknipt, geschud, geplet, gestrooid, gelabeld en verpakt; waarvoor dank !

Aan u de keuze uit weer een waaier van soorten, deels vroeger al aangeboden, deels nieuw; maar in alle geval een selectie waar we als botanische tuin durven achter staan !

Vergeet niet dat vele soorten die nauw verwant zijn en in elkaars nabijheid gekweekt worden, graag gaan kruisen (Lelie, Hosta...). Wat u krijgt is zaad dat verzameld is op de plant met die naam. Wat eruit voort komt kan wel eens afwijkend zijn, maar ook dat hoeft niet nadelig te zijn ...

De zaaiaanwijzingen vindt u na de familienaam met een code-hoofletter; de legende is bijgevoegd.

Een plant in één lijntje samenvatten is niet van de poes. Raadpleeg zeker uw tuinliteratuur of het internet voor aanvullende informatie. Let vooral op de standplaats : hoe graag u ook een plant wil, als ze niet gedijt in uw tuin, is alle moeite voor niks.

Ook al gaat tuinieren over planten, het gaat nog meer over uw verhouding met dat unieke lapje van onze aarde dat u ter beschikking staat.

Succes !

Bomen

- 1 Acer shirasawanum 'Aureum'** (Esdoornfamilie - Aceraceae) D
Japanse esdoornsoort met een sierlijk bleekgroen blad, tot ong. 4 m hoog en wijd
- 2 Carpinus turczaninowii**, haagbeuksoort (Berkenfamilie - Betulaceae) D
kleine boom met gladde stam en fraai blad, decoratieve, bengelende vruchttrosjes
- 3 Magnolia kobus**, Japanse boommagnolia (Magnoliafamilie - Magnoliaceae) D
vroegbloeiende Magnolia, kleine, brede boom, meestal helderwitte bloemen
- 4 Magnolia sieboldii** (Magnoliafamilie - Magnoliaceae) D
laatbloeiende (late lente, zomer) Magnolia, struikvormig, witte hangende bloemen
- 5 Ostrya carpinifolia**, Europese hopbeuk (Berkenfamilie - Betulaceae) D
halfhoge boom met mooie katjes (lente) en hopbelvormige vruchten

Heesters

- 6 Abutilon vitifolium** (Kaasjeskruidfamilie - Malvaceae) E
winterharde abutilon, hoge halfheester voor volle zon, lichtpaarse bloemen in zomer
- 7 Aethionema grandiflorum** (Kruisbloemenfamilie - Brassicaceae) E
halfheestertje; grijzig, klein blad, lichtroze, overvloedige bloei
- 8 Calycanthus fertilis**, soort Specerijstruik (Specerijstruikfamilie - Calycanthaceae) D
forse, sterke heester met diep-oud-rode bloemen in voorzomer, aromatisch
- 9 Daphne tangutica**, soort Peperboompje (Peperboompjesfamilie - Thymelaeaceae) D
kleine en charmante groenblijvende heester, rijpe, witte bloei en helder-rode bessen
- 10 Decaisnea fargesii**, Augurkenstruik (Augurkenstruikfamilie - Lardizabalaceae) D
decoratieve struik met groot en mooi geveerd blad, staalblauwe (!) vruchten, eetbare zaden
- 11 Indigofera amblyantha** (Vlinderbloemenfamilie - Fabaceae) D
halfhoge, elegante heester, fijn gedeeld blad en late bloei met opgerichte lila aartjes
- 12 Myrtus communis**, Mirte (Mirtefamilie - Myrtaceae) D, E
groenblijvende heester voor volle zon, sprankelende witte bloemen in lente, aromatisch
- 13 Phyllanthus glaucus** (Wolfsmelkfamilie - Euphorbiaceae) D, E
zeer zeldzame sierlijke heester met kleine, fijne blaadjes en parasolvormige groeiwijze
- 14 Rhodotypos scandens**, Kaimastruik (Rozenfamilie - Rosaceae) D
charmante heester, karaktervol blad, helderwitte bloei, blinkend-zwarte vruchten, 2 m
- 15 Santolina rosmarinifolia**, Rozemarijnsantolina (Asterfamilie - Asteraceae) E
groenblijvende halfheester, in zomer overladen met lichtgele bloemhoofdjes, 50 cm
- 16 Staphylea pinnata**, Europese pimpermoot (Pimpermootfamilie - Staphyleaceae) D
heester met opgaande takken, gedeeld blad en in zomer witte hangende bloei, 4 m
- 17 Zanthoxylum planispinum** (Wijnruitfamilie - Rutaceae) D, E
tot 3 m x 3 m groot, zeer stekelig, peperbolvormige, zeer aromatische vruchtjes

Vaste planten

- 18 *Althaea cannabina*** (Kaasjeskruidfamilie - Malvaceae) E
2 m hoge, stevige soort met vijfvingerig blad, lila-, zomerbloeiend, volle zon
- 19 *Aquilegia canadensis*, Canadese akelei** (Boterbloemfamilie - Ranunculaceae) D, E
akelei tot 60cm, rood met gele hangende bloemen, voor half schaduw
- 20 *Astrantia major* 'Margery Fish', Zeeuws knoopje** (Schermbloemenfamilie - Apiaceae) E
type met grote omwindselblaadjes, dus groter ogende bloemen, wit-groen, 70 cm
- 21 *Baptisia australis*** (Vlinderbloemenfamilie - Fabaceae) E
hoge soort met blauwgroen blad en paars-blauwe lupine-achtige zomerbloei
- 22 *Berlandiera lyrata*** (Asterfamilie - Asteraceae) E
matig winterhard, decoratieve naar groen verkleurende gele bloemhoofdjes, volle zon
- 23 *Bryonia dioica*, Heggenrank** (Komkommerfamilie - Cucurbitaceae) D
klimmer met vlezig-broze stengels, best tegen heesters aange plant, witte bloei, rode bessen
- 24 *Chasmanthium latifolium*** (Grassenfamilie - Poaceae) E
fors gras met unieke afgeplatte aartjes, voor droog en vers boeket
- 25 *Clematis tosaensis*** (Boterbloemfamilie - Ranunculaceae) D
een vaste-plant-clematis tot 1,2 m, teer-licht-blauwe bloemen, zeer sterk
- 26 *Codonopsis clematidea*** (Klokjesfamilie - Campanulaceae) D, E
vanuit verdikte wortels rankende plant met paarsgenerfde knik kende bloemen
- 27 *Crambe cordifolia*** (Kruisbloemenfamilie - Brassicaceae) E
spectaculaire vaste plant met forse bladrozet en tot 2 m hoge wolk van bloemen
- 28 *Crambe maritima*, Zeekool** (Kruisbloemenfamilie - Brassicaceae) E
langlevende kool met paarse eetbare bladuitloop, bloei tot 75 cm
- 29 *Digitalis ferruginea*, Roestkleurig vingerhoedskruid** (Helmkruidfamilie - Scrophulariaceae) E
decoratief wintergroen bladrozet, tot 1 m hoge, roestkleurige bloeistengels in zomer
- 30 *Ecballium elaterum*, Springkomkommer** (Komkommerfamilie - Cucurbitaceae) E
groeit als minipompoen, geelbloeiend, vormt (soms gevaarlijk) explosiverende vruchten
- 31 *Fagopyrum dibotrys*** (Duizendknoopfamilie - Polygonaceae) E

'nieuw', forse (1,8 m) doorlevende boekweit, fraai blad en gegaran-
deerde bloei tot de vorst

32 Galega officinalis 'Alba', Witte galega (Vlinderbloemenfamilie - Fa-
baceae) E

sterke, hoge vaste plant; lichtgroen blad, doorbloeiend met witte vlin-
derbloemen

33 Geranium nodosum, Knopige ooievaarsbek (Ooievaarsbekfamilie -
Geraniaceae) E

stijlvolle soort met blinkend blad, wintergroen, blauwe bloei, zaait
goed uit

34 Geranium pratense, Beemdooievaarsbek (Ooievaarsbekfamilie - Ge-
raniaceae) E

zeer forse en sterke vaste plant-geranium, bloei blauw tot wit, in
zomer

35 Geranium sanguineum, Bloedooievaarsbek (Ooievaarsbekfamilie -
Geraniaceae) E

ijzersterke, lage, matvormende plant voor volle zon, roodpaarse bloei
in zomer

36 Globularia cordifolia, Hartbladige kogelbloem (Kogelbloemfamilie -
Globulariaceae) E

matvormende bodembedekker voor volle zon, groenblijvend, in late
lente blauw bloeiend

37 Heuchera undulata (Steenbreekfamilie - Saxifragaceae) E

pollenv. bodembedekker voor halfschaduw, groenblijvend bladrozet,
lange roze bloeiaren

38 Hosta elata (Hostafamilie - Hostaceae) D, E

zeer hoge, sterke hosta, groenbladig, bloeistengels tot 120 cm in
zomer, halfschaduw

39 Hosta venusta (Hostafamilie - Hostaceae) D, E

minihosta voor bodembedekking of solitair, paarse bloei in zomer, tot
25 cm, halfschaduw

40 Kirengeshoma palmata, Japanse wasbloem (Hortensiafamilie - Hy-
drangeaceae) D, E

hoge, statige soort; groot, gelobd blad met in zomer donkere bloei-
stengels met gele bloei

41 Ligularia fischeri (Asterfamilie - Asteraceae) E

forse bladplant voor vochtige bodem, gele bloemhoofden, tot 2 m
hoog

42 Lunaria rediviva, Wilde Judaspenning (Kruisbloemenfamilie - Brassi-
caceae)

makkelijke, gezonde en forse kortlevende plant, 1 m hoog, lila bloei en
toegespitste 'penningen'

43 Lysimachia ciliata, wederiksoort (Sleutelbloemfamilie - Primulaceae) E

doorbloeiende, hoge wederiksoort met elegante, soepele stengels; tot

1,2 m

- 44 Lysimachia fortunei**, wederiksoort (Sleutelbloemfamilie - Primulaceae) E
sterke en spreidende vaste plant, 60 cm, langbloeiend met opgerichte witte aren
- 45 Lysimachia vulgaris**, Grote wederik (Sleutelbloemfamilie - Primulaceae) E
hoge wederik voor vochthoudende grond, goudgele bloemen in zomer
- 46 Monarda didyma**, Bergamot (Lipbloemenfamilie - Lamiaceae) E
aromatische plant (thee) voor volle zon, scherprode bloemen in twee kransen, 90 cm
- 47 Morina longifolia** (Morinafamilie - Morinaceae) E
stekelig bladrozet, decoratieve 1 m hoge bloeiaren, witte bloemen, naar roze verkleurend
- 48 Pachyphragma macrophylla** (Kruisbloemenfamilie - Brassicaceae) D, E
bijna wintergroene bodembedekker voor halfschaduw, witte bloemen vroeg in lente, 40 cm
- 49 Paeonia mascula**, Mannetjespioen (Pioenfamilie - Paeoniaceae) D
fraaie bladplant met korte bloei, roze, voor volle zon en droge, rijke grond, tot 100 cm
- 50 Patrinia gibbosa** (Valeriaanfamilie - Valerianaceae) D, E
vaste plant met mooi gezaagd blad, luchtige bloeitrossen, lichtgele bloemen, 50 cm, zomer
- 51 Patrinia villosa** (Valeriaanfamilie - Valerianaceae) D, E
rozet met grof blad, wijdspreidende bloeistengels (80 cm), roomwitte bloemen, zomer, herfst
- 52 Physostegia virginiana 'Summer Snow'**, Scharnierbloem (Lipbloemenfamilie - Lamiaceae) E
opgaande stengels met doorbloeiende aren van helderwitte bloemen; 1 m, goed uitstoelend
- 53 Platycodon 'Shell Pink'**, Ballonbloem (Klokjesfamilie - Campanulaceae) D, E
lila vorm van de langlevende soort, ranke stengels met 'opgeblazen' bloemen voor opengaan
- 54 Rehmannia angulata**, Chinees vingerhoedskruid (Helmkruidfamilie - Scrophulariaceae) E
als een laag (50 cm), maar matvormend, en exotisch ogend vingerhoedskruid, halfschaduw
- 55 Salvia viscosa**, saliesoort (Lipbloemenfamilie - Lamiaceae) E
ijle, hoge salvia met frambooskleurige bloemen door zomer heen, goed doorlevend
- 56 Sanguisorba officinalis**, Grote pimpernel (Rozenfamilie - Rosaceae) D
1,2 m hoge vaste plant, wijde rozet met slanke stengels en korte bru

inrode bloeiaartjes, zomer

57 Scabiosa columbaria, Duifkruid (Kaardebolfamilie - Dipsacaceae) E
mooie, diep ingesneden bladvormen, paarsblauwe bloei, tot 90 cm,
kalkminnend

58 Scutellaria galericulata, Blauw glidkruid (Lipbloemenfamilie - Lamiaceae) E
lage soort, fijne weefplant, ietwat warrige groei en blauw-paars door
bloeiend

59 Semiaquilegia ecalcarata (Boterbloemfamilie - Ranunculaceae) D, E
bescheiden pareltje, bijna varenachtig donker blad, bordeauxrode
knikkende bloemetjes

60 Stachys tymphaea (Lipbloemenfamilie - Lamiaceae) E
zonminnende grijsviltige vaste plant, bodembedekkend, bloei-
stengels tot 50 cm, paarse bloemen

61 Tiarella wherryi, Schuimbloem (Steenbreekfamilie - Saxifragaceae) E
subtiële bijna groenblijvende lage polvormende schaduwminner,
bleekroze bloeiaartjes

62 Tricyrtis hirta, Ruige paddenlelie (Leliefamilie - Liliaceae) E
sterke vaste plant voor de border, doorbloeiende najaarsbloei, 70
cm

63 Zigadenus elegans (Melanthiumfamilie - Melanthiaceae) D, E
voor rijke grond, volle zon, grijsgroen blad, bloei tot 70 cm, bleekgro-
ene stervormige bloemetjes

Bollen, knollen & rhizomen

64 Arisaema flava (Aronskelkfamilie - Araceae) D
guitige gele bloei als mini-cobraatjes, lente, 'chic' blad, winterhard in
droge grond

65 Galtonia viridiflora, Groene Kaapse lelie (Hyacintfamilie - Hyacintha-
ceae) E
fors bolgewas, matig winterhard, in zomer hoge bloeistengel met
fraaie, hangende, groene bloemen

66 Lilium henryi (Leliefamilie - Liliaceae) D
gemakkelijke lelie, Chinese soort, zeer hoog en rijkbloeiend met
oranje trompetten

67 Lilium leichtlinii var. maximowiczii (Leliefamilie - Liliaceae) D
hoge lelie voor halfschaduw en humusrijke grond, oranje bloemen
met teruggeslagen kroon

68 Lilium nepalense (Leliefamilie - Liliaceae) D
hoge lelie met grote, wijdopen, alleenstaande witte bloemen met
paarse keel

69 Lilium sargentiae (Leliefamilie - Liliaceae) D
indrukwekkende, ijzersterke en gemakkelijke hoge lelie, massa's

geurende witte trompetten

70 Tulipa turkestanica (Liliefamilie - Liliaceae) D

schattig en gemakkelijk tulpje, rijke bloei en langbloeiend, wit met zacht violet en geel hartje

Tweejarigen

71 Malva moschata 'Alba', Wit muskuskaasjeskruid

(Kaasjeskruidfamilie - Malvaceae) E

zelfuitzaaiende, kortlevende, 1 m hoge plant met schotelvormige witte bloemen in zomer

72 Oenothera 'Sunset Boulevard', soort Teunisbloem

(Teunisbloemfamilie - Onagraceae) C

kortlevende, zelfzaaiende cultivar in warme oranje-rode zonsonder gangtinten, lancetvormig blad

Eenjarigen (= hier geteeld als eenjarigen !)

73 Acemella oleracea, Huzarenknoop (Asterfamilie - Asteraceae) E

bossig gewasje overladen met gele 'knoopjes', heel pikant (tot am betant) van smaak, tandpijndovend....

74 Chrysanthemum coronarium, Gekroonde ganzebloem

(Asterfamilie - Asteraceae) E

eenjarig oud eetgewas, jonge scheuten in salade, 1m hoog, gele bloemen

75 Impatiens balfourii (Balsemienfamilie - Balsaminaceae) B

charmante eenjarige balsemien, omkrullend blad en wit-lila bloei, zelfzaaiend, 75 cm

76 Trigonella foenum-graecum, Fenegriek (Vlinderbloemenfamilie - Fabaceae) B

éénjarige met klaverachtige verschijning, zaden als keukenkruid, jonge scheuten in salade

A : ter plaatse zaaien in voorjaar

B : ter plaatse zaaien, vanaf half mei, of voorzaaien in koude kas

C : ter plaatse of in potjes zaaien in juli, bloei in volgend jaar

D : koudkiemers, onmiddellijk zaaien in koude kas, verspenen, afharderen en uitplanten

E : zaaien in lente, verspenen en uitplanten

Hoe bestellen

U kan gratis bestellen, maar **vergeet niet een aan uzelf gerichte en gefrankeerde envelop** toe te voegen (44 cent).

Niet-leden kunnen enkel van dit aanbod genieten als ze zich alsnog lid maken. Zij worden dan als nieuw lid voor 2005 opgenomen (zie tijdschrift voor info lidmaatschap).

Strookje afknippen en opsturen naar **De Vrienden van de Plantentuin, Ledeganckstraat 35, 9000 Gent.**

Ik wens volgende soorten, (enkel nummer noteren): / / / / / (maximum 6 soorten)

Eventuele vervangers bij uitputting voorraad: / / / / / / / / / /

Ik ben wel / nog niet lid (doorhalen wat niet past)

Naam :

Adres :

Rozenbottels

Niet alle rozen dragen bottels, maar er zijn er wel heel veel. In de eerste plaats zijn er de wilde of botanische rozen en hun directe verwanten, die bijna allemaal prachtige bottels hebben. Veel van deze wilde rozelaars hebben nogal wat ruimte nodig en bloeien slechts eenmaal. Ook veel oude en moderne rozen dragen mooie bottels. Als algemene regel kun je zeggen dat bijna alle heesterrozen ook bottels hebben. Bovendien zijn er heel wat klim- en liaanrozen die prachtige bottels dragen.

Rozenbottels zijn zeer rijk aan vitamine C. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden rozenbottels op grote schaal verwerkt tot een vitaminerijke siroop ter vervanging van citrusvruchten die toen niet voorradig waren.

Botanische rozen die goede vlezig bottels voor gelei opleveren zijn onder meer: *Rosa canina corymbifera*, *R. pisocarpa* 'Lens', *Rosa pomifera*, *Rosa roxburghii*, *Rosa rugosa*, *Rosa villosa recondita*, *R. sweginowii macrocarpa* en *Rosa pendulina*.

Voor gelei of siroop gebruik je verse rozenbottels. Verwijder de kroontjes. Je kan de bottels doorsnijden en het pluiz en de vruchtjes verwijderen, maar dat is een heel werk. Nadien moet je het bottelvlees pletten in de vijzel. Een minder bewerkelijk alternatief is de hele bottels fijnhakken in een sterke keukenmachine. Zet de geplette of vermalen rozenbottels in een kom en dek af met water (of witte wijn) tot ze net onder staan. Laat 24 uur staan, breng ze dan aan de kook en giet ze door een neteldoek of door een fijne zeef. Druk ook zo veel mogelijk van het zachte vruchtvlees door de zeef.

Een alternatief is om de rozenbottels te vermengen met ander fruit.

Bron: tuinscheurkalender 2004

Lidgeld 2005

Gewoon lid	11 euro (na vele jaren 1 euro meer!)
Beschermend lid	15 euro
Steunend lid	25 euro

Te betalen op rekening 001-1192154-03 van de Vrienden van de Plantentruin Gent, p/a Willy Maststraat 51 9032 Wondelgem.

Met als vermelding « lidgeld 2005 en naam van het lid ».

Wil a.u.b. de naam en het adres van het lid vermelden, indien deze verschillend is van de betalende persoon. Beste dank.

Meerjarig lidmaatschap

Een meerjarig lidmaatschap is mogelijk (inflatie-bestendig!) onder de voorwaarden hieronder beschreven (warm aanbevolen)

Gewoon lid, 5 jaar	50 euro
Beschermend lid, 5 jaar	75 euro
Steunend lid, 5 jaar	125 euro

Lidmaatschap voor het leven (vanaf 50 jaar)

Gewoon lid voor het leven	200 euro
Beschermend lid voor het leven	350 euro
Steunend lid voor het leven	550 euro

U kan ons ook bijzonder goed helpen door zelf één of meerdere nieuwe leden aan te brengen, door onze Plantentuin meer bekend te maken, door met andere verenigingen hier op bezoek te komen, enz.

Doen!

Gymnospermen-wandeling in de serres : een selectie !

Paul Goetghebeur

Voor een meer uitvoerige bespreking van deze plantengroep, en voor de argumentatie waarom ze hier een bijzondere wandeling krijgt toebedeeld wil ik u verwijzen naar de inleiding bij de Gymnospermen-wandeling in de buitentuin (verschenen in het vorige nummer van dit tijdschrift).

De meeste van deze (sub)tropische soorten zijn (nog) niet voorzien van een Nederlandse naam, en daarom houden we ons aan de "wetenschappelijke" naam, met bij enkele namen een verklaring van de etymologie.

Victoriakas

1. *Encephalartos laurentianus* (Zamiaceae)

Zeer prominent aanwezig staan twee exemplaren van deze soort op een verhoog in de vijver, midden links een mannelijke en midden rechts een vrouwelijke plant.

Zoals alle soorten van deze groep (de Cycas-orde) is ook deze soort tweekuisig, met alle problemen vanden bij de bestuiving : de ontwikkeling en vooral de rijping van de mannelijke en de vrouwelijke kegel moet gelijktijdig gebeuren, en over het eigenlijke mechanisme van bestuiving is weinig met zekerheid bekend.

De mannelijke plant "bloeit" al een hele tijd en soms meerdere keren per jaar, de vrouwelijke plant is pas recent uit een hoek gehaald, en heeft voor het eerst gebloeid in 1995. Enkele kegels van beide exemplaren zijn afgesneden, gedroogd, en deze worden nu bewaard in het Herbarium van de Universiteit Gent.

2. *Encephalartos horridus* (Zamiaceae)

Meer achteraan in de vijver, eveneens op een verhoogje ziet u een bijzonder stekelig geval, met blauwgrijs berijpte bladeren. Deze plant draagt haar naam (*horridus*) niet onterecht !

Hier kunnen we de plant met reden als vrouwelijk aanduiden : ze bloeide in 1984, en de toen gevormde vrouwelijke kegel is verzameld, gedroogd en momenteel in het herbarium GENT opgenomen.

Deze soort heeft als areaal de oostelijke Kaaprovinsie in Zuid-Afrika.

3. Dioon spinulosum (Zamiaceae)

Voor de liefhebbers van Cycadales is hier dan een derde genus, met mooie vlakke bladeren waarvan de veertjes met een brede basis op de bladspil vastzitten en zelf doortrokken zijn door talrijke nerven. Dit exemplaar heeft de voorbije 25 jaar nog geen kegels gevormd, en haar/zijn gender blijft voorlopig onbekend.

Deze soort was vroeger wijd verspreid in Mexico, maar is nu beperkt tot de voet van de Sierra Madre Oriental.

Tropische kas, Bordes

4. Ceratozamia hildae (Zamiaceae)

Heel kort wil ik deze soort even onder uw aandacht brengen, omwille van de eenvoudige herkenbaarheid door een uniek kenmerk : de veertjes van het blad staan per 3 of 4 gegroepeerd langs de bladspil.

Deze soort bezit een heel beperkt areaal, beperkt tot twee populaties in Mexico, die zo goed als leeggeroofd zijn door "verzamelaars". Deze soort is trouwens genoemd naar de dochter (Hilda) van de ontdekker (en eerste verzamelaar).

5. Dioon edule (Zamiaceae)

In een kuip op een verhoogje, groeit al jaren een prachtexemplaar van deze Mexicaanse soort. Ze bloeide in 1984, en de vrouwelijke kegel is ook hier afgenomen en wordt bijgehouden in het herbarium GENT.

De wetenschappelijke naam verwijst naar het eetbare karakter (edule) van de zaden, weliswaar na een behandeling met o.a. koken !

6. Zamia furfuracea (Zamiaceae)

Van deze soort bevinden zich op het bordes meerdere exemplaren (en één groot en oud exemplaar kan u zien in de Subtropische kas), van zowel mannelijke als vrouwelijke planten, en beide geslachten vormen regelmatig kegels. De kegelschubben vertonen aan de (zichtbare) buitenzijde een zeskantige omtrek, en in onrijpe toestand sluiten die als in een honingraatpatroon perfect aan elkaar : juweeltjes van botanische architectuur !

Tropische kas

7. Ceratozamia robusta (Zamiaceae)

Bij het volgen van het linker pad kan u na een tiental meter een heel oud

mannelijk exemplaar van deze soort bewonderen, met een zware, plumpe stam, die ongewoon vertakt is, wellicht het gevolg van een ongelukje of een toevallige dichotome vertakking. Het ontstaan van nieuwe stengels bij cycads verloopt totaal verschillend dan wat we kennen bij de andere Zaadplanten, waarbij de okselknoppen kunnen uitgroeien tot zijscheuten.

Ook hier zijn over het grootste deel van het jaar één of meerdere mannelijke kegels in verschillende toestand van rijpheid aanwezig.

Langs hetzelfde pad, nog een zestal meter verder maar aan de rechterzijde staat dan een oud vrouwelijk exemplaar, dat echter minder frequent van een kegel is voorzien.

De kegelschubben van beide geslachten zijn telkens voorzien van twee hoorntjes, zoals uit de naam van het genus kan blijken : een *Zamia* maar dan met *ceratos* !

8. *Gnetum gnemon* (Gnetaceae) (figuur op titelplaat)

Nog wat verder, terug aan de linkerzijde vindt u een klein boompje met een knopige stam en tegenoverstaande, veernervige bladeren, die uitwendig in niets verschillen van een Dicotylenblad. Mag ik u voorstellen : een heel bijzondere Gymnosperm, *Gnetum*, één van de drie genera uit de Gnetales. Zijn "naaktzadige" karakter kan maar worden waargenomen tijdens de bloei, en op ons exemplaar zijn pas in 2002 voor het eerst "bloemen" verschenen. Deze "bloei" is verzameld, en bevindt zich nu in een bewaarvloeistof in het herbarium GENT.

Subtropische kas : Afrika

9. *Stangeria eriopus* (Stangeriaceae)

Deze zeer bijzondere Zuid-Afrikaanse plant is oorspronkelijk beschreven als een varen, waar hij door zijn bijzondere en voor Cycadales inderdaad ongewone nervatuur wel goed op lijkt, de bladeren zijn trouwens minder stijf dan gewoonlijk bij cycads ...

Bij de vorming van de kegels wordt echter meteen de ware aard duidelijk, en ook onze drie planten vormen geregeld kegels (die lange tijd aanwezig blijven).

10. *Podocarpus milanjiana* (Podocarpaceae)

Op de tropische bergen en op diverse geïsoleerde eilanden(groepen) in de zuidelijke Hemisfeer vinden we talrijke soorten van deze familie, die momen-

teel in een groot aantal "nieuwe" genera is herverdeeld.

Deze familie omvat een aantal hooggespecialiseerde genera van Naaktzadigen, waarvan de vrouwelijke kegel soms onherkenbaar is gevormd tot een bij rijpheid dikke vlezige "steel" met daar bovenop een zaad omgeven door een dikke vlezige "laag", waarvan de origine nog niet helemaal is opgeklaard.

Deze dikke steel is kenmerkend voor het genus *Podocarpus* in de strikte zin, en de hier besproken soort vormt inderdaad dergelijke opzwellende stelen, zoals in een collectie verzameld op Mount Kenya, en nu opgenomen in het herbarium GENT.

In onze serres zijn deze planten nog nooit tot kegelvorming overgegaan (problemen met de fotoperiodiciteit, of eerder door de geringe temperatuurschommeling?), waardoor originele waarnemingen voorlopig tot de afdeling "wensen" worden verwezen.

11. *Afrocarpus mannii* (Podocarpaceae)

Deze boom lijkt niet bijzonder sterk verschillend van de vorige soort, enkel de bladeren zijn wat langer en slanker. En toch wordt ze in een ander genus geplaatst?

Zoals meestal zijn de generatieve delen doorslaggevend: de zaden groeien uit de kegels, maar de steel gaat niet opzwellen, waardoor dit genus sterk verschilt van *Podocarpus* s.s., en ook daarom recent is afgesplitst als *Afrocarpus*, een naam die niet echt de lading dekt! Het tweede deel van de naam (*carpus*) verwijst meer bepaald naar een "vrucht", maar bij deze Naaktzadigen worden (vanzelfsprekend) geen "vruchten" gevormd, maar "zaden".

Deze verwarring of misschien eerder, dit slordig woordgebruik dringt zelfs vaak door tot in de professionele botanische literatuur. De oorzaak ligt besloten in de merkwaardige en opvallende, maar toch slechts oppervlakkige gelijkenis van sommige zaden van Naaktzadigen met bepaalde vruchten van Bedektzadigen.

Subtropische kas : Amerika

12. *Cupressus lusitanica* (Cupressaceae)

De naam van de soort lijkt te verwijzen naar een Portugese oorsprong (*lusitanica*), maar deze naam is helaas gebaseerd op een vermeende en foutieve origine: het oorspronkelijke, natuurlijke areaal moeten we situeren in Mexico en Centraal-Amerika.

Deze naam wordt vaak gebruikt om de gevolgen te illustreren van de prioriteitsregel in de (botanische) nomenclatuur: de oudste naam die in overeenstemming met de regels van de (botanische) nomenclatuur is gepubliceerd moet worden aangenomen, ook al is deze naam niet echt relevant,

of erger nog, in tegenstelling tot de realiteit.

Dus : deze "Portugese" cypres heeft oorspronkelijk helemaal geen uitstaans met Portugal, maar door een samenloop van "omstandigheden" (lees : misverstand) moet als wetenschappelijke naam deze "lusitanica" worden behouden.

13. *Ceratozamia mexicana* (Zamiaceae)

In een grote kuip vinden we een vrouwelijk exemplaar zonder centrale stam, maar met een zevental kleine stompjes waarvan er vrijwel altijd wel één een kegel draagt. De kegelschubben zijn voorzien van twee hoorntjes (de genusnaam betekent zoveel als "de *Zamia* met de hoorntjes"), en wanneer de kegel uiteenvalt kunnen we aan elke kegelschub de twee (niet-bestoven) zaadknoppen waarnemen.

Subtropische kas : Australië

14. *Araucaria cunninghamii* (Araucariaceae)

Deze plant draagt vrij smalle, naaldvormige blaadjes. De stam vertoont een heel bijzonder type schors, die in brede repen lost, vergelijkbaar met onze Zoete kers. Hierdoor worden de bladeren eerder snel van de stam verwijderd (maar her en der ziet u wel nog "haarden van verzet"!).

Ze wordt op diverse plaatsen aangeplant als houtproducent, en staat als zodanig bekend als hoop pine, waarbij de naam pine opnieuw in de (zeer) brede betekenis (van naaldboom) moet worden begrepen.

Subtropische kas : Azië

15. *Cunninghamia lanceolata* (Taxodiaceae)

Aan de voet van een oudere boom (die een tweede Chinese lid is van dezelfde familie) ziet u een laaggroeiend naaldboompje met langwerpige, sikkelvormige naalden. Het is nog een jong exemplaar, en op de eerste kegels zullen we nog een tijdje moeten wachten. Even verder staat nog een zusje, *Cunninghamia konishii*, een nauwe verwant uit Taiwan, aan de overkant van het water ...

In zuidelijk Engeland kan deze soort buiten overwinteren, maar hier wellicht niet of maar moeilijk op de meer beschutte plaatsen. En dus willen we deze uitdaging niet uit de weg gaan : in de tuin worden nu meerdere exemplaren van deze én een nauw verwante soort opgekweekt, om hun winterhardheid uit te testen.

16. *Taiwania cryptomerioides* (Taxodiaceae)

Veel Gymnospermen-genera zijn soortenarm tot zelfs monotypisch (= met één enkele soort), en ook dit genus bezit slechts één actuele soort, met een disjunct (= verbrokkeld) areaal : het eiland Taiwan en het zuidelijke bergland van Yunnan. Haar dichtste verwantschap zou liggen bij de Noord-Amerikaanse Mammoetboom, wat zich min of meer laat aanzien bij de bouw van de takken, de naalden, en de kegels.

Ons exemplaar heeft nog geen kegels gevormd, maar wat ze wel reeds toont is het laten vallen van takken mét naalden, een kenmerkend fenomeen voor de Moerascypresfamilie waartoe ze behoort.

17. *Podocarpus nagi* (Podocarpaceae)

Bij deze boom hoort een uitgebreide commentaar, want ze kan model staan voor een diverse reeks van botanische problemen.

Het verhaal is behoorlijk ingewikkeld, hier wagen we een poging om de geschiedenis te reconstrueren.

Het begint in 1783 wanneer Carl Peter Thunberg, een leerling van Linnaeus, een beschrijving publiceert van een veel aangeplante, groenblijvende tempelboom uit Japan, onder de naam *Myrica nagi*. Even verklaren : *Myrica* is de wetenschappelijke naam voor het genus waartoe onze Gagel behoort, en *nagi* is de Japanse naam voor die bepaalde soort.

De Duitse botanicus Pilger herkent in 1903 de soort als een *Podocarpus*, in die tijd nog ondergebracht in de *Taxus*-familie. Deze naam, *Podocarpus nagi*, houdt vrij lang stand, en zo staat de boom trouwens nog aangeduid in onze Plantentuin.

In 1969 publiceert De Laubenfels een herwerking (= revisie) van de familie Podocarpaceae, en komt daarbij tot het besluit dat deze soort (en een aantal verwanten) beter in een afzonderlijk genus *Decussocarpus* worden ondergebracht.

In deze genusnaam is een element van beschrijving opgenomen, "decusso" staat voor decussaat, de wetenschappelijke term voor de kruisgewijs tegenoverstaande bladstand. Dat kan u zelf goed waarnemen aan het exemplaar in deze kas : op de zijtakjes staan de naalden inderdaad twee aan twee genaderd, en wat meer is, het volgende paar staat wel geschrant op het vorige, maar door een torsie van het takje zelf komt dit volgende paar toch weer in hetzelfde horizontale vlak te liggen : knappe constructie !

We zijn er nog niet, want in zijn omschrijving van het nieuwe genus *Decussocarpus* had De Laubenfels over het hoofd gezien dat voor deze soorten reeds een veel oudere naam beschikbaar was, *Nageia*. Vandaar dat in de recentste revisie van de Gymnospermen voor deze Japans-Chinese soort

de naam *Nageia nagi* wordt gebruikt.

Maar helaas, er is nog een probleem...

De soorten van het genus *Nageia* blijken allen gekenmerkt door vrij brede bladeren (tot 3 cm of meer breed). Bij de hier behandelde soort is wel een variëteit *angustifolia* beschreven, maar ook dan zijn de bladeren nog 12 mm breed. En onze boom, wel, die heeft blaadjes die maximaal 6-7 mm breed zijn.

Verdacht !

Verder lezen we dat de bladeren van *Nageia*-soorten doortrokken worden door een groot aantal fijne, gelijke nerfjes, en wat zien we hier : een heel duidelijke sterke middennerf.

Besluit : deze boom draagt hier een bijzonder interessante naam, maar het is haar naam niet !

18. *Podocarpus macrophyllus* (Podocarpaceae)

Deze soort is door de reeds vermelde Thunberg beschreven als een van de vele soorten die hij tijdens zijn Japanse studiereis had ontmoet, onder de naam *Taxus macrophylla*. Voor een Europeaan, met zijn beperkte ervaring met Naaldbomen, werd deze soort heel begrijpelijk opgenomen in het genus *Taxus*, als de (letterlijk vertaald) Grootbladige *taxus*.

Wanneer deze boom gaat "bloeien", dan laat ze haar ware aard kennen, en de verhuizing naar het genus *Podocarpus* blijkt dan onvermijdelijk.

Zoals bij alle andere soorten uit deze familie is het in onze serres nog (heel lang ?) wachten op deze "bloei" ...

19. *Podocarpus javanicus* (Podocarpaceae)

Opnieuw een soort uit deze donkergroene, saaie familie, zo lijkt het. Maar toch, naast de opmerkelijk verschillende bouw van de generatieve organen zien we ook een duidelijk verschil in takstructuur : de bladeren van de zijtakjes hebben zich secundair in een plat vlak gelegd, een verschijnsel dat zich bij veel Naaldbomen manifesteert.

Secundair ? Deze beperkende omschrijving wijst erop dat de naalden eigenlijk ("primair") spiralig langs het takje staan ingeplant (goed kijken naar de opeenvolgende bladbasissen), maar dat de naalden zelf later tijdens de ontplooiing in een horizontaal vlak gaan liggen. Deze herschikking heeft wellicht te maken met een meer efficiënte lichtvang : meer energie voor de plant !

Deze Javaanse soort is oorspronkelijk beschreven als een soort Levensboom (*Thuja javanica*), later werd ze herkend als een soort *Podocarpus*. Onder andere door de secundaire horizontale herschikking van de naalden verschilt ze echter duidelijk van de typische soorten uit dat genus, en een nieuw genus *Sundacarpus* is voor deze ene soort beschreven. De te

gebruiken naam is momenteel *Sundacarpus amara*, en deze betekent letterlijk : Bittere vrucht uit de Sunda-eilanden.

Subtropische kas : Europa & Mediterraan

20. Sahara-cypres (*Cupressus dupreziana*) (Cupressaceae)

Door een gelukkig toeval heeft in 1979 een ploegje UGent-medewerkers in het kader van een onderzoek naar de waterkwaliteit in de Sahara (sic !) in het Tassili N'Ajjer gebergte enkele kegels met wat zaden van deze uiterst zeldzaam geworden cypres verzameld. Het areaal van deze soort was vroeger veel meer uitgestrekt, wat aangetoond wordt door de fossiele resten (hout) die over een veel breder areaal in de Sahara zijn aangetroffen. Nu zijn levende exemplaren slechts aanwezig aan de westelijke rand van dit gebergte over een gebied van 80 x 5 km.

In de Plantentuin is één van deze zaden gaan kiemen, en is nu uitgegroeid tot een flinke moederplant in de hoge galerijserre. In de voorbije jaren werden geregeld stekjes afgezet, en enkele daarvan zijn uitgegroeid tot flinke dochters, waarvan trouwens eentje in deze mediterrane kas kan worden bewonderd.

De 25-jarige moederplant heeft tot nu toe helaas nog geen enkele kegel gevormd.

21. *Tetraclinis articulata* (Cupressaceae)

Dit is de enige soort van het genus, en haar areaal beperkt zich tot zuidelijk Spanje, Malta en westelijk Noord-Afrika.

Alle stengels vertonen een duidelijk geled karakter, weergegeven in de naam (*articulata*), de schubvormige blaadjes hebben een amper uitstekende punt. De vrouwelijke kegeltjes zijn goed herkenbaar aan de 4 kegelschubben (*tetra-clinis* = vier bedjes).

Palmenkas

22. *Agathis robusta* (Araucariaceae)

In de verste hoek, achteraan rechts, groeit een boom met een kaarsrechte stam, waarop u nog de littekens kan zien van afgeworpen takken van lang geleden gevormde kransen.

De bladvorm is wat ongewoon bij Gymnospermen, en bij afgevallen bladeren aan de voet van deze plant kan u die brede, ovale bladeren goed bestuderen.

Recent is de top van de kruin verwijderd, wegens het bereiken van de dak-

constructie. Wellicht als gevolg van de hierdoor verminderde apicale dominantie is een lage zijscheut sterk gaan uitgroeien, waardoor de bezoekers nu takjes en bladeren levend en hands-on kunnen bestuderen en bewonderen.

23. *Araucaria columnaris* (Araucariaceae)

Zoals het geval is met de meeste van onze "oude" planten, kennen we van deze bijzondere *Araucaria* evenmin haar origine. Toch merkwaardig, een strikt endeem van Nieuw-Caledonië (een eilandengroep ver buiten de oostkust van Australië) dat op een of andere wijze hier is verzeild geraakt.

Deze soort lijkt wel een beetje op het "kamerdennetje" dat vroeger wel meer werd gehouden als kamerplant, en dit exemplaar maakt geregeld kegels aan. Zowel mannelijke als (prachtige !) vrouwelijke kegels zijn hier reeds waargenomen en verzameld van deze éénhuizige soort.

24. *Cycas revoluta* (Cycadaceae)

Drie exemplaren van deze soort staan in de winter vaak bij elkaar, meestal dicht bij de ingang aan de zijde van de aanbouwserra : een grote, een middelgrote, en een kleinere.

Planten van deze groep krijgen meerdere Nederlandse namen, zoals vredespalm, varenpalm, cycaspalm, en dergelijke. Dit wijst op het fenomeen dat we minder bekende soorten proberen aan te sluiten bij beter gekende groepen. Met de echte palmen hebben deze planten echter absoluut geen uitstaans. Ze vormen een sterk geïsoleerde groep, een klein relict uit lang vervlogen tijden. Ze delen een kenmerk met de Naaldbomen, het zijn nl. ook Naaktzadigen, maar daarmee houden de gelijkenissen eigenlijk op.

Planten van het genus *Cycas* zijn eenvoudig herkenbaar van de andere cycads door de aanwezigheid van één enkele middennerf per bladveertje.

De planten zijn tweehuizig, van sommige exemplaren kennen we reeds het geslacht (door "bloei" in de voorbije jaren), anderen hebben zich nog niet "geout".

De mannelijke planten vormen slanke, lange, lichtbruine kegels, bij de vrouwelijke *Cycas*-planten wordt een soort open kegel met een reeks losse kleine bladeren gevormd, die langs de middennerf een aantal niet-bedekte zaadknoppen dragen. Bij de andere genera uit deze groep zullen ook de vrouwelijke planten kegels vormen. Deze kegels zijn hoogtepunten van botanische architectuur !

25. *Phyllocladus trichomanoides* (Phyllocladaceae)

Deze nog jonge struik bezit ongewone bladachtige structuren (fyllocladia). Het gaat hier echter om omgevormde taksystemen, die door onderlinge vergroeiing tot een vlakke blauwgroene structuur zijn omgevormd. De

"echte" bladeren zijn aanwezig onder de vorm van kleine schubjes, die snel bruin worden en dan afvallen. Maar de littekens blijven lang herkenbaar !

De jonge kegeltjes worden aangelegd aan de toppen van de takjes, en dus vinden we die hier aan de bovenrand van deze fyllocladia. Dit laatste lijkt een moeilijke term, maar betekent letterlijk vertaald : een takje (kladon) dat de vorm van een blad (fullon) heeft aangenomen.

Als u op het goede ogenblik komt, dan kan u zelfs op de top van de zaadknopjes de bekende pollinatiedruppels waarnemen, waarmee de pollenkorrels van de mannelijke kegeltjes worden "gevangen".

Dankzij de littekens van de knopschubben die de eindknop omgeven kan de leeftijd van deze jonge boom vrij eenvoudig worden bepaald. Even zelf proberen tellen ?

26. Wollemia nobilis (Araucariaceae)

Onder deze naam volgt de bespreking van een werkelijk uniek geval in deze tekst : de plant is (nog) niet aanwezig in onze Plantentuin ! Waarom dan deze bijzondere behandeling ?

Deze soort, de voorlopig enige soort uit een nieuw genus, is pas eind de jaren '90 ontdekt in de Blue Mountains, een adembenemend mooi gebergte ten noorden van Sydney (Australië).

Na een eerste analyse bleek ze verwant met de familie Araucariaceae (bij ons bekend door de Slangenden), later werd dit bevestigd door meer diepgaande studies. Omdat deze nieuwe soort niet bij de bestaande genera (Araucaria, Agathis) kon worden ingepast is tot de publicatie van een nieuw genus *Wollemia* besloten, genoemd naar het Wollemi National Park, waar deze plant is aangetroffen.

De plantentuin verbonden aan het herbarium NSW (New South Wales, Australië) is intussen gestart met een kweekprogramma van deze soort, die onder bepaalde voorwaarden aan andere plantentuinen wordt aangeboden. Wij houden een mooie bloempot klaar !

Geen zonne nu, geen wintervlucht,
Geen bloemen meer, die blinken;
Maar blâren, die, verwelkerd, uit
De hooge bomen zinken.

Guido Gezelle, Bladerval, 1896

De Hazelaar

Onverwacht mij tegen
in 't nog winters jaar
op de sprong der wegen
bloeit de hazelaar

Tegen 't licht gehangen
slingertjes van goud;
aanzelend, bevangen
raak ik aan het hout.

Trillend dwaalt van boven
't fijne wolken los;
en met bloei bestoven
in het naakte bos

blijf ik in een beven
teruggehouden staan,
en ik raak nog even
't donker stamhout aan.

Ida Gerhardt

*Verzamelde gedichten, Athenaeum, Polak
en Van Gennep,
Amsterdam, 1980*

DE VRIENDEN VAN DE PLANTENTUIN GENT

Driemaandelijks tijdschrift
Jaargang 23
Nummer 4—december 2004
ISSN 0777-8821

Redactie en Lay-out
Redacteur: Paul Goetghebeur
Coördinator: Karel Reusens

Aan de samenstelling van dit nummer hebben meegewerkt:
Ferdinand Cobbaut, Bart De Wilde, Cyrilla Gillis, Paul Goetghebeur,
Marc Libert

Onze welgemeende dank gaat ook uit naar:
Alle vrijwillige medewerkers die zorgden voor plooi-, kleef-, en
transportactiviteiten, die het verschijnen van het vorige nummer
mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 2004
Overname van artikels is alleen mogelijk ná schriftelijke toestemming
van de redacteur

*Omdat vrijwilligerswerk mede
aan de basis ligt van ons maat-
schappelijk welzijn zijn
alle medewerkers van Eurotuin
Merelbeke fier een bijdrage te
kunnen leveren aan de inzet en
inspanningen van zovelen door
middel van deze advertentie !*

Fraterstraat 111 - 9820 Merelbeke - tel: 09/232 13 31
Iedere dag open van 9 tot 19 uur doorlopend.
Open op zondag, dinsdag gesloten.

Driemaandelijks tijdschrift
23° jaargang - nr.4 - december 2004
ISSN 0777 - 8821
afgiftekantoor Ledeberg 1

v.u. Paul Goetghebeur
K.L. Ledeganckstraat 35
9000 Gent